

Referat fra teamsmøte mellom Statsforvalteren og Andøya Space i forbindelse med marin verneplan.

Dato: 10.06.2021

Tilstede:

Inge Berg, Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Åsmund Andersen, Statsforvalteren i Nordland

Kjell Bøen, Andøy Space

Cato Petter Wistnes, Andøy Space

Ingrid Hansen, Andøy Space

Arild Nyheim, Andøy Space

Inge Berg startet med presentasjon av marin verneplan for Andfjorden med fokus på historikk, naturverdier, og resultater fra konsekvensutredningen. Det ble også orientert om at det er et viktig praksis i forbindelse med vern at eksisterende virksomhet i et område skal kunne fortsette også etter et eventuelt vernevedtak.

Cato Petter Wistnes kommenterte at konsekvensutredningen er basert på grove antakelser når det gjelder skyte- og sprengningsaktiviteten til Forsvaret og Andøya Space. Konsekvensutredningen tar utgangspunkt i at det er skyte- og sprengningsaktivitet i hele utredningsområdet. Dette er uriktig. Wistnes ønsker også at Statsforvalteren definerer hva undervannssprenging er.

Inge Berg svarte at Forsvaret hadde spilt inn til utredningsprogrammet at det måtte skilles på utredning av skyteaktivitet med og uten sprenging, men hadde senere ikke villet gi konsulenten informasjon om sprengningsaktiviteten i området. Derfor har konsulenten vært tvungen til «Worst case scenario», at det foregår sprengningsaktivitet i hele området, som utgangspunkt. Det har også resultert i at konsekvensanalysen har konkludert med at restriksjonsområdene vil få høy konsekvens for forsvaret og romindustrien. Videre har Statsforvalteren for to dager siden hatt møte med Forsvaret der det også ble stilt spørsmål om hva definisjonen på undervannssprenging var, og at man hadde blitt enige om å spørre Havforskningsinstituttet om å samarbeide med Forsvarets eksplosjonsfolk om å komme fram en hensiktsmessig grense for hvor store trykkbølger som kan tillates på sjøbunnen fra eksplosiver i verneområdet.

Andøya Space Defence sier at konsulenten ikke har forespurt dem om å definere undervannssprenging. Wistnes sier han kan gi en generell beskrivelse av som menes med skyte og sprengningsaktivitet. Statsforvalteren ser nytte av slik informasjon, og ber om å få dette tilsendt.

Statsforvalteren fortalte at Forsvaret hadde uttalt at det var sjelden at det ble utført undervannssprenging. Men at det kunne skje at en udetonert granat eller torpedo måtte sprenges. Forsvaret hadde ikke innvendinger til at dette ble en del av spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene, dvs noe som det må søkes dispensasjon fra verneforskriften til å gjennomføre.

Videre innledet Arild Nyheim om virksomheten til Andøya Space og at aktiviteten er delt i 3 forskjellige forretningsområder.

Ingrid Hansen fortalte at satellittaktiviteten skal foregå fra utskytingsrampe ved Nordmela. Utskytingen vil hovedsakelig forgå utenfor verneområdet, men sikkerhetssonen for utskytingen vil berøre verneområdet. Imidlertid vil raketter være svært ute av kurs for at de vil berøre verneområdet. På spørsmål om opprydding ved eventuell nedfall i verneområdet ble det svart at sikkerhetsberegningene sier at dette ikke er mulig, men i verst tenkelig tilfelle, så skal det ryddes opp.

Kjell Bøen fortalte at forskningsrakettvirksomheten er lokalisert i Oksbåsen. Virksomheten har pågått her i 60 år. Det skytes opp fra null til tretti raketter årlig. Rakettenes utskytningssektor nordvestover fra Oksbåsen. Oppskytingene vil medføre litt nedfall av rester av drivstofftanker til sjø. Dette er i praksis tomme jernrør med diameter fra 22 - 50 cm og opp til 3 meter i lengde. Første trinn vil falle ned på grunnområdene (skjellsand), fra 1,5 km og litt utover. Andre trinn faller ned langt til havs, langt utenfor verneområdet og fiskefeltene. De kjenner ikke til at fiskere har satt seg fast i rakettavfall.

Cato Petter Wistnes fortalte om virksomheten til Andøya Space Defence. I hovedsak legger de til rette for forsvarets aktiviteter og besøkende flåter. De tester også ut egen teknologi. De bruker Andfjorden som målområde. Da brukes mål på land på Ørja eller på oppankrede målfartøy. Da som regel i sjøområdet vest-sørvest for Ørja. Bruk av kalde granater vil kun ha begrenset påvirkning på sjøbunn og verneverdier. Når det sprenes foregår det stort sett i overflaten. Det har blitt brukt utrangerte fregatter som målfartøy, men det vanlige er at målfartøyet er en flåte på 5-6 meter. Flåtene og båtene har til nå alltid blitt berget opp etter skyting. Men man kan i noen tilfeller få henvendelser fra kunder som ønsker å skyte på mål på dypt vann (>200 m) for å være sikker på at materiell forsvinner og ikke kommer på avveie). Da kan det tenkes at det blir problematisk å berge opp målfartøyet. Det er ikke noe problem å legge målområdene til utenfor sårbare områder. Når det skytes på lang avstand, kan det være behov for å terminere raketten i flukt. Da kan det hende at rakettmissilet lander i området som overskytes. Da vil det ikke sprenes, og man ønsker å hente opp materiellet sånn at teknologien ikke kommer på avveie.

Oppfølging:

- Cato Petter Wistnes bidra med info til hjelp for å definere undervannssprengning.
- Statsforvalteren tar kontakt med Havforskningnsinstituttet for å råd om å sette en grense for trykkbølger fra eksplosiver mot sjøbunn
- Vi følger opp med nytt møte mellom partene etter Statsforvalteren har fått råd fra Havforskningnsinstituttet og har utarbeidet forslag til forskriftstekst, men før høring av verneplanen. Dette vil bli en gang seinhøstes.